ACHREDIAD TAI YN GYNTAF CYMRU

PROSIECT TAI YN GYNTAF CONWY SIR DDINBYCH

GWAITH DILYNOL AR Y CYNLLUN GWEITHREDU

IONAWR 2021

CYFLWYNIAD

Bwriedir i'r ddogfen hon, sef cynllun gweithredu dilynol, gael ei darllen ochr yn ochr â'r adroddiad terfynol sy'n rhoi manylion Achrediad Tai yn Gyntaf Cymru a ddyfarnwyd i brosiectau Tai yn Gyntaf sydd ar waith yng Nghonwy a Sir Ddinbych. Yn yr adroddiad hwnnw, penderfynwyd ar nifer o ddulliau o weithredu yn y dyfodol. Yn y rhan fwyaf o'r achosion, y bwriad oedd gwneud y gwaith dilynol ymhen cyfnod o dri i chwe mis. Rydym wedi defnyddio'r dyddiad pryd y cafodd yr achrediad ei ddyfarnu'n swyddogol (20fed Awst 2020) wrth gyfrifo'r amser i drafod yr adroddiad dilynol hwn gyda Susan Stevenson, rheolwr y prosiectau.

Dylid nodi y bydd y pandemig COVID-19, sydd wedi cael effaith sylweddol ar draws y sectorau tai a digartrefedd, wedi newid y cyd-destun hwn. Bydd unrhyw beth nas gweithredwyd arno, neu feysydd lle mae gwaith eto i'w wneud, yn cael eu dilyn i fyny pan fydd y pandemig yn llai difrifol. Wedi dweud hynny, **nid yw** statws y camau gweithredu sydd yma yn effeithio ar yr achrediad a ddyfarnwyd i brosiectau Conwy a Sir Ddinbych, ac maent yn cael eu cymeradwyo gan Rwydwaith Tai yn Gyntaf fel ymarfer da. Bydd modd ail-ymweld â'r achrediad ei hun yn y dyfodol, gan ddilyn y broses ddogfennol a ddatblygwyd.

Dylid anfon cwestiynau i'r cyfeiriad ebost hwn: HousingFirst@cymorthcymru.org.uk.

Gweithredu	Y Canlyniad Gwreiddiol	Y Sefyllfa ar Hyn o Bryd	Nodiadau a'r Camau Nesaf
Parhau i adeiladu perthynas gyda landlordiaid	Gwaith dilynol i'w wneud ymhen tri mis	Mae'r fforymau landlordiaid wedi cael eu gohirio oherwydd y pandemig. Fodd bynnag, mae'r tîm wedi datblygu gweithdai newydd a chyflwyniadau sy'n amlygu egwyddorion ar gyfer partneriaid. Fel rhan o hyn, mae'r tîm wedi creu fideos byr o staff yn siarad am y ffordd maen nhw'n gweithredu'r egwyddorion. Mae'r tîm wedi ceisio trefnu nifer o gyfarfodydd dyrannu eiddo gyda phartneriaid ym maes tai, ond oherwydd bod rhai wedi eu canslo'n hwyr y dydd, maent i gyd wedi cael eu gohirio. Yn lle hynny, pan fo cyflwyniadau newydd yn gyflawn, bydd y tîm yn gwahodd pob partner tai i gyfarfod ar wahân i drafod y mater a sôn am niferoedd dyrannu eiddo gan eu bod yn isel.	Dylai'r tîm barhau i ddarparu cyflwyniadau a gwneud defnydd creadigol o adnoddau megis fideos a gweithdai ar-lein. Sue i ddarparu diweddariadau byr i'r Cydlynydd Tai yn Gyntaf, yn enwedig os/pan fydd sefyllfa'r COVID yn llai anodd, a bywyd yn dychwelyd i 'normal'; bydd yn ddiddorol gweld sut mae'r perthnasoedd hyn yn parhau i ddatblygu mewn cyd-destun gwahanol. **Gweithredu:** Gwaith dilynol i'w wneud ym mis Ebrill
Datblygu llwybr Sector Rhentu Preifat (PRS)	Gwaith dilynol i'w wneud yn yr haf (tua tri mis ar ôl y gwaith achredu)	Ar hyn o bryd, mae gan y prosiect un cleient mewn llety ar les; cymerwyd y cam hwn rhag gorfod gosod y person mewn llety dros dro. Mae hefyd wedi rhoi cyfle i'r tîm ymgysylltu â landlord PRS a dechrau adeiladu perthnasoedd. Ymddengys fod y landlord yn bartner da, ond nid yw'r eiddo mewn lleoliad delfrydol ar gyfer y cleient. Mae yna botensial i barhau i weithio gyda'r landlord yma hyd yn oed os bydd y cleient hwn, yn ddelfrydol, yn symud ar ryw bwynt yn y dyfodol agos.	Pan fo cyfleoedd ychwanegol a phriodol yn codi i ehangu mynediad at lety drwy'r PRS, dylai'r tîm fanteisio ar y cyfleoedd hynny. **Gweithredu:** Gwaith dilynol i'w wneud ym mis Ebrill

Gweithredu	Y Canlyniad Gwreiddiol	Y Sefyllfa ar Hyn o Bryd	Nodiadau a’r Camau Nesaf
Gweithio gyda’r Awdurdod Lleol a’r cabinet i ddylanwadu ar y polisi lleol ar osod tai	SS i roi’r wybodaeth ddiweddaraf ar y datblygiadau	Roedd y darn hwn o waith hefyd yn ymwneud â chreu gwell cysylltiadau gyda’r PRS, i wella mynediad at dai ar gyfer cleientiaid Tai yn Gyntaf. Mae’r camau gweithredu uchod yn delio â hyn am y tro, ond gellir archwilio’r pwynt hwn ymhellach yn y dyfodol.	Mae’r nodyn uchod ynghylch y PRS yn berthnasol yma, ond dylid nodi hefyd bod polisïau dyrannu ar hyn o bryd yn ansefydlog oherwydd y pandemig COVID-19. Yn wir, ymddengys fod yna brinder dybryd o eiddo sy’n cael eu cynnig at ddefnydd Tai yn Gyntaf yn yr achos hwn. Mae’r tim wedi trafod gyda chysylltiadau yn Llywodraeth Cymru ynghylch derbyn rhywfaint o gymorth yn y cyd-destun yma. Mae angen monitro’r sefyllfa hon yn ofalus wrth i amser fynd yn ei flaen. **Gweithredu:** Gwaith dilynol i’w wneud ym mis Ebrill
Dyfeisio strategaeth ymadael o drefn ariannu gyfredol Llywodraeth Cymru	SS i rannu strategaeth ym mis Mehefin	Ar hyn o bryd mae hyn yn cael ei ohirio oherwydd bod angen i’r tîm ddeall sut mae cyllid a ryddhawyd yn ystod ‘Cam 2’ ymateb Llywodraeth Cymru i COVID wedi effeithio ar yr awdurdodau lleol perthnasol.	Mae’n naturiol bod COVID, a’r cyllid newydd a rhyddhawyd o ganlyniad iddo, wedi newid y sefyllfa hon. Yn ddiweddar iawn, dyfarnwyd cyllid wedi ei ddiweddaru i’r prosiectau yng Nghonwy a Sir Ddinbych. Mae cyllideb ddrafft Llywodraeth Cymru, a gyhoeddwyd yn ddiweddar, yn cynnwys cynnydd o £40miliwn yn y Grant Cymorth Digartrefedd ac mae hyn, ynghyd â ffocws cynyddol Llywodraeth Cymru ar ailgartrefu brys, fel yr argymhellwyd gan y Grŵp Gweithredu Digartrefedd, i’w groesawu’n fawr. Wedi dweud hynny, mae newidiadau i drefniadau ariannu’n golygu bod angen monitro’r sefyllfa hon – er enghraifft, petai ariannu Tai yn Gyntaf yn dod yn rhan o’r Grant Cymorth Digartrefedd. **Gweithredu:** Gwaith dilynol i’w wneud ym mis Ebrill

Gweithredu	Y Canlyniad Gwreiddiol	Y Sefyllfa ar Hyn o Bryd	Nodiadau a’r Camau Nesaf
Datblygu polisi TyG clir i wneud ymrwymiadau pendant	SS i rannu polisi TyG ym mis Mai	Mae’r tîm wedi cymeradwyo polisïau’n ymwneud â thybaco a naloxone, a’u lle a’r defnydd ohonynt o fewn y prosiectau Tai yn Gyntaf. Mae polisi ar anifeiliaid anwes – a fyddai’n caniatáu i aelodau o’r staff ddod ag anifeiliaid anwes i weld y cleientiaid, gan eu defnyddio mewn modd therapiwtig – yn cael ei ddatblygu ar hyn o bryd. Daeth y dull hwn o greu polisïau mwy penodol, gronynnog, i fodolaeth oherwydd ymddengys y byddai’n anodd i awdurdodau lleol gymeradwyo dogfen oedd yn cynnwys Tai yn Gyntaf yn ei gyfanrwydd. Yn ogystal, gallai’r polisïau mwy penodol hyn gael manteision y tu hwnt i’r timau digartrefedd.	Dylai’r tîm barhau i ddatblygu’r polisïau mae arnynt eu hangen er mwyn cyflenwi Tai yn Gyntaf mewn modd effeithiol. **Gweithredu:** Gwaith dilynol i’w wneud ym mis Ebrill gyda golwg ar y posibilrwydd o rannu ymarfer da
Lobïo LlC ar fater ariannu yn y tymor hirach, gan weithio gyda Cymorth Cymru yn ôl yr angen	Staff y prosiect i gwrdd â staff Cymorth Cymru i drafod y cynllun	Mae Sue a’r tîm wedi adrodd i Lywodraeth Cymru dwy gyfrwng adroddiadau chwe-misol, ac maen nhw’n parhau i wneud yr achos dros ariannu yn y tymor hirach. Mae Cymorth Cymru yn parhau i gynrychioli darparwyr cymorth a lobïo Llywodraeth Cymru am ariannu priodol yng nghyd-destun Tai yn Gyntaf. Mae’r broses achredu ynddi’i hun yn gwneud achos clir dros yr angen am ariannu yn y tymor hirach os yw prosiectau’n mynd i fod yn gwbl gyson â’r egwyddorion.	Fel y trafodwyd uchod, mae’r gyllideb ddrafft a gyhoeddwyd yn ddiweddar gan Lywodraeth Cymru yn cynnwys cynnydd o £40miliwn yn y Grant Cymorth Digartrefedd. Er bod angen monitro cyfundrefnau ariannu, mae hwn yn ddatblygiad positif iawn wrth fynd i mewn i 2021.
Parhau gyda fforymau landlordiaid a datblygu a darparu cyflwyniadau	SS i roi’r manylion diweddaraf ar ddatblygiadau a ddaw o’r fforymau, yn ôl yr angen, yn cynnwys yn dilyn y cyfarfod cyntaf ym mis Ebrill	Fel y trafodwyd uchod, gohiriwyd y fforymau oherwydd COVID-19, ond mae’r tîm yn datblygu cyflwyniadau y gellir eu hanfon at landlordiaid a’u defnyddio i gefnogi gweithdai ar-lein.	Gweler y pwynt gweithredu cyntaf.

Gweithredu	Y Canlyniad Gwreiddiol	Y Sefyllfa ar Hyn o Bryd	Nodiadau a’r Camau Nesaf
Mynd â chanllaw gweithredu i fforymau landlordiaid, ac addasu’r ddogfen yn ôl yr angen yn seiliedig ar fewnbwn landlordiaid	SS i roi’r manylion diweddaraf ar ddatblygu canllawiau a mewnbwn gan y rhai fu’n cymryd rhan yn y fforymau	Fel y trafodwyd uchod, mae’r fforymau hyn wedi cael eu gohirio. Mae’r tîm yn gobeithio gwireddu hyn ym mis Ebrill 2021.	Pan fydd y fforymau’n ailddechrau, bydd yn ddiddorol gweld sut bydd y drafodaeth yn datblygu. Gweler y pwynt gweithredu cyntaf.
Rhoi lòg dewis ar waith, gan sicrhau bod dewisiadau o ran eiddo yn parhau i gael eu cynnwys mewn rhestrau o ddyraniadau tai	Gwneud gwaith dilynol ar weithredu ymhen pedair wythnos, ac yna ar ôl tri mis ar gyfer adolygiad o’r defnydd a wneir ohono	Mae’r gwahanol ddewisiadau a wneir gan gleientiaid bellach yn cael eu cofnodi mewn un lòg, i sicrhau bod popeth yn cael ei nodi a gwersi’n cael eu dysgu, ond heb achosi gormod o lwyth gwaith gweinyddol.	Mae’r lòg dewis yn ddogfen ardderchog, gynhwysfawr. **Gweithredu:** Gwaith dilynol ar y defnydd ohono i’w wneud ym mis Ebrill, gyda’r bwriad o rannu ymarfer da
Gofyn i’r swyddog ar y bît fynychu cyfarfodydd o’r tasglu gweithredu a pharhau i fynychu cyfarfodydd misol rhwydwaith yr heddlu	Gwaith dilynol i’w wneud ymhen tri mis	Mae aelodau o’r tîm yn dal i fynychu cyfarfodydd misol yr heddlu. Weithiau ymddengys fod stori un-ochrog am gleientiaid yn dod i’r golwg, felly mae’r tîm yn sicrhau eu bod yn rhoi mewnbwn i adroddiadau o’r fath. Mae’r tasglu gweithredu yn cael ei ailasesu, a bydd yr heddlu’n cael eu tynnu i mewn ar yr adeg berthnasol.	Er gwaethaf y pwynt diddorol am ‘straeon un-ochrog’, sy’n achos pryder, dylid parhau i fynychu – a dylai aelodau o dîm Tai yn Gyntaf barhau i eiriol ar ran cleientiaid a thenantiaid. **Gweithredu:** Gwaith dilynol i’w wneud ym mis Ebrill
Diweddaru cynlluniau cymorth	SS i rannu’r cynlluniau cymorth diweddaraf ym mis Ebrill	Diweddarwyd y cynlluniau cymorth, er nad yw’n orfodol i gleientiaid ymgysylltu â hwy.	Cwblhawyd y camau gweithredu.

Gweithredu	Y Canlyniad Gwreiddiol	Y Sefyllfa ar Hyn o Bryd	Nodiadau a'r Camau Nesaf
Cwblhau'r modiwl sefydlu ar gyfer staff, a chael staff i gymryd y modiwl; nodi hyfforddiant cwnsela priodol ar gyfer staff	Gwaith dilynol i'w wneud ym mis Gorffennaf	Mae'r modiwl yn parhau i fod yn y cam datblygu. Bydd y tîm yn cael eu sesiynau goruchwyliaeth glinigol cyntaf ym mis Rhagfyr 2020.	**Gweithredu:** Gwaith dilynol i'w wneud ym mis Ebrill
Rhoi dalen monitro ar waith ar gyfer cleientiaid sy'n aros mewn llety G&B; parhau i weithio gyda Fforwm y Swyddog Tai a darparu cyflwyniadau i gynyddu ymwybyddiaeth ynghylch pam nad yw llety dros dro yn ddelfrydol ar gyfer Tai yn Gyntaf	Gwaith dilynol i'w wneud ymhen tri mis	Ar hyn o bryd, mae'r Tîm Atal Digartrefedd a'r Tîm Diogelu'r Cyhoedd yn gweithredu gwiriadau ar safonau llety y darparwyr. Fel y saif pethau ar hyn o bryd, mae angen i hyn barhau oherwydd bod yr asiantaethau yma'n meddu ar fwy o rym i ddatrys problemau ac, er enghraifft, i gau llety G&B os bydd angen. Fel y trafodwyd uchod, gellir defnyddio'r PRS fel dewis amgen i'r defnydd o lety dros dro yn y tymor hir, trefniant nad yw'n ddelfrydol ar gyfer Tai yn Gyntaf, fel y gŵyr y tîm.	Cyhyd ag y bo canlyniadau gwiriadau'r Tîm Atal Digartrefedd a'r Tîm Diogelu'r Cyhoedd yn addas, ymddengys mai hwn yw'r llwybr cywir. Mae trafodaethau ynghylch y ffaith nad yw llety dros dro yn ddelfrydol fel rhan o TyG eisoes wedi digwydd, ac mae'r tîm yn deall hyn yn iawn. **Gweithredu:** SS i barhau i weithio i leihau'r defnydd o lety dros dro; gwaith dilynol i'w wneud ym mis Ebrill **Gweithredu:** SS i barhau i weithio gyda'r awdurdodau lleol wrth iddynt ddatblygu eu cynlluniau Cam 2; gwaith dilynol i'w wneud ym mis Ebrill
Recriwtio staff Iechyd Meddwl rhan-amser drwy drefniant secondiad	SS i roi diweddariad pan fo trefniadau secondio yn llwyddiannus	Mae hyn yn dal i fod yn anodd. Yn rhannol oherwydd y pandemig, ni all partneriaid ddarparu'r cymorth sydd ei angen i wneud y secondiad hwn.	**Gweithredu:** SS i barhau i ddod o hyd i ddulliau o wella mynediad at gymorth iechyd meddwl ar gyfer staff a chleientiaid; gwaith dilynol i'w wneud ym mis Ebrill

Gweithredu	Y Canlyniad Gwreiddiol	Y Sefyllfa ar Hyn o Bryd	Nodiadau a'r Camau Nesaf
Lobïo Llywodraeth Cymru am arian ychwanegol ar gyfer cymorth clinigol i staff	Staff y prosiect i gwrdd â staff Cymorth Cymru a thrafod rolau	Defnyddiwyd cronfeydd sydd wedi eu tan-wario i drefnu cymorth clinigol gan asiantaeth allanol.	**Gweithredu:** SS i benderfynu a yw hwn yn fodel cynaliadwy o ariannu ar gyfer y dyfodol; gwaith dilynol i'w wneud ym mis Ebrill **Gweithredu:** SS, ynghyd ag awdurdodau lleol, i archwilio p'un ai a allai'r ariannu ychwanegol a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru yn y gyllideb ddrafft dalu am bethau megis cymorth clinigol
Sicrhau bod staff yn derbyn hyfforddiant mewn ymarfer myfyriol	Gwaith dilynol i'w wneud ymhen chwe mis	Mae'r Tîm Atal Digartrefedd yn rhedeg sesiynau misol, ac anogir staff Tai yn Gyntaf i'w mynychu. Fodd bynnag, mae angen gwneud rhagor o waith yn y maes hwn. Y gobaith yw y bydd staff sy'n mynychu sesiynau goruchwyliaeth glinigol, fel y trafodwyd uchod, yn gweithio mewn dull mwy adlewyrchol o ganlyniad.	**Gweithredu:** SS i barhau i ddod o hyd i ddulliau o adeiladu sgiliau adlewyrchol y staff a'u hannog i wneud defnydd priodol o'r sgiliau hyn; gwaith dilynol i'w wneud ym mis Ebrill
Cynnal cyfarfod cyntaf y tasglu gweithredu ym mis Ebrill, a pharhau i fonitro'r grŵp gan sicrhau ei fod yn addas i'r pwrpas	Gwaith dilynol i'w wneud ymhen tri mis	Unwaith eto, mae dull y grŵp hwn o weithio yn cael ei ailasesu. Yn benodol, bydd natur yr ariannu a ddaw o Lywodraeth Cymru wrth fynd ymlaen yn dylanwadu ar yr hyn y mae angen ei roi ar waith.	**Gweithredu:** Gwaith dilynol i'w wneud ym mis Ebrill